

Vergiler

Türkiye, OECD ülkeleri arasında kurumsal vergi oranlarında en rekabetçi ülkelerden biridir. 21 Haziran 2006 tarihinde çıkarılan yeni Kurumlar Vergisi Kanunu, mevcut uygulamalara getirdiği önemli değişikliklerin yanı sıra, vergi mevzuatına da yeni kavramlar getirmiştir. Uygulamaya koyulan yeni Kurumlar Vergisi Kanunu ile Türk Kurumlar Vergisi Mevzuatı'nın hükümleri çok daha anlaşılır olarak tanımlanmış ve uluslararası standartlara uygun objektif hükümler halinde düzenlenmiştir.

Türk vergi rejimi üç ana başlık altında toplanabilir:

1.1. Gelir Vergileri

Türkiye'de gelir vergileri, yerli şahıs ve şirketlerin yanı sıra Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklu şahıslar ve uluslararası şirketler de dâhil olmak üzere bütün gelirler üzerinden tarh olunmaktadır. Yurt dışında ikamet edenlerin Türkiye içinde istihdam, mal sahipliği, ticari işlemler ya da gelir getiren diğer faaliyetler yoluyla elde edilen gelirleri, Türkiye'de elde edilmiş olma koşulu ile vergiye tabidir.

1.1.1. Kurumsal Gelir Vergileri

Türkiye'de ticari kârlar üzerinden tarh olunan temel kurumsal gelir vergisi oranı % 20'dir.

Yerleşik şirketlere ait bazı ödemeler üzerinden alınan stopaj vergileri ise aşağıdaki gibidir:

- Temettüer % 15 vergiye tabidir.
- Mukim (yerleşik) şirketler tarafından çıkarılan hazine bonoları ve hazine tahvillerine uygulanan faiz üzerinden % 0 vergi alınmaktadır.
- Yerleşik (yabancı) şirketler tarafından istihraç edilen bono ve tahviller için faiz oranı % 0 olup, % 15 banka mevduat faizi uygulanmaktadır.
- Müşterek hesaplar nazarında katılım bankaları tarafından ödenen kâr payları % 15 vergiye tabidir.
- REPO anlaşmaları % 15 vergiye tabidir.

Mukim olmayan (yurt dışında ikamet eden) şirketlere ait bazı ödemeler üzerinden de stopaj vergisi alınmaktadır:

- Temettüer % 15 vergiye tabidir.
- Yurt dışında yerleşik şirketler tarafından çıkarılan hazine bonoları ve hazine tahvillerine uygulanan faiz üzerinden vergi alınmamaktadır.
- Yerleşik olmayan şirketler tarafından istihraç edilen bono ve tahviller için faiz oranı % 0 olup, % 15 banka mevduat faizi uygulanmaktadır.
- Müşterek hesaplar nazarında katılım bankaları tarafından ödenen kâr payları % 15 vergiye tabidir.
- REPO anlaşmaları % 15 vergiye tabidir.

1.1.2. Şahsi Gelir Vergisi

Şahsi gelir vergisi oranları %15 - %35 arasında değişmektedir.

2011 yılından itibaren yıllık brüt kazanç üzerinden uygulanan vergi oranları aşağıdaki gibidir:

Gelir Ölçekleri (TL)	Oran (%)
9.400'e kadar	15
9.401-23.000	20
23.001-53.000	27
53.001 ve üstü	35

1.1.3. Sosyal Güvenlik

Sosyal güvenlik katkı payı bir vergi olmaktan ziyade işverenin bordro mükellefiyetidir. İşveren ve işçi; hastalık, iş kazaları, işsizlik, emeklilik ödemeleri ve diğer programlardan oluşan sosyal güvenlik sistemine birlikte katkıda bulunmaktadır.

- İşverenin katkı payı: % 19,5
- İşçinin katkı payı: % 14

1.2. Gider Üzerinden Alınan Vergiler

1.2.1. Katma Değer Vergisi (KDV)

Genel olarak uygulanan KDV oranları; % 1, % 8 ve % 18'dir. Ticari, sınai, zirai ve bağımsız mesleki mal ve hizmetler; ithal ederek ülkeye sokulan mal ve hizmetler ile diğer faaliyetler yoluyla oluşturulan mal ve hizmet teslimatlarının tümü KDV'ye tabidir.

1.2.2. Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)

Çeşitli vergi oranlarında özel tüketim vergisine tabi dört ana ürün grubu bulunmaktadır:

- Petrol ürünleri, doğal gaz, makine yağları, çözücüler ve çözücü türevleri
- Otomobiller ve diğer taşıt araçları, motosikletler, uçaklar, helikopterler, yatlar
- Tütün ve tütün ürünleri, alkollü içkiler
- Lüks tüketim maddeleri

Her teslimatta uygulanan KDV'nin tersine, özel tüketim vergisi sadece bir defa uygulanmaktadır.

1.2.3. Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisi

Bankacılar ve sigorta şirketleri tarafından yapılan işlemlerin KDV'den muaf tutulmasına devam edilse de bu işlemler bankacılık ve sigorta muameleleri vergisine tabi bulunmaktadır. Bu vergi, örneğin kredi faizi gibi bankalar tarafından kazanılan gelirler için uygulanmaktadır. Vergi oranı genellikle % 5 olmakla birlikte, bankalar arasındaki mevduat işlemlerine uygulanan faiz için % 1 ve kambiyo işlemlerinden gelen satış tutarlarına uygulanan faiz için % 0,1'dir.

1.2.4. Damga Vergisi

Damga Vergisi; sözleşmeler, anlaşmalar, borç senetleri, sermaye iştirakleri, kredi mektupları, teminat mektupları, mali bildirimler ve bordrolar dâhil olmak üzere çeşitli dokümanlar için uygulanmaktadır.

Damga vergisi % 0,165 -% 0,825 arasında değişen oranlarda belge bedelinin belirli bir yüzdesi olarak tarh olunmaktadır.

1.3. Varlık Vergileri

Üç çeşit varlık vergisi bulunmaktadır: Veraset ve intikal vergisi, emlak vergileri ve motorlu taşıt vergisi.

Türkiye'de sahip olunan binalar ve araziler ise aşağıdaki oranlarda gayrimenkul vergisine tabidir:

- Mesken % 0,1
- Diğer binalar % 0,2

2. Vergi Teşvikleri

- Öncelikli kalkınma bölgeleri
- Teknoloji geliştirme bölgeleri
- Organize sanayi bölgeleri
- Serbest bölgeler
- Araştırma ve geliştirme
- Özel eğitim kurumları
- Kültürel yatırımlar ve işletmeler

3. Vergi Muafiyetleri ve İndirimleri

KDV muafiyetleri aşağıdaki işlemleri içermekle birlikte bunlarla sınırlı değildir:

- Mal ve hizmet ihracatı
- Uluslararası dolaşım anlaşmalarına uygun olarak ve karşılıklılık koşulunun uygulanması şartıyla Türkiye dışındaki müşteriler için Türkiye içinde verilen dolaşım hizmetleri (örneğin yurt dışında ikamet eden müşteriler için verilen hizmetler)
- Petrol arama faaliyetleri
- Uluslararası ulaşım
- Diplomatik temsilciler, konsolosluklar ve vergi muafiyeti statüsünde bulunan uluslararası organizasyonlar ve bunların çalışanlarına yapılan teslimatlar
- KDV mükellefleri ve ilgili makamlardan yatırım belgesi almış olan şahıs ve tüzel kişiler tarafından yapılan ithalatlar da dâhil olmak üzere makine ve teçhizat tedariki
- Liman ve havaalanlarındaki gemi ve uçaklar için verilen hizmetler
- Sosyal ve diğer muafiyetler, eğitim, kültür, sağlık ve benzeri amaçlara yönelik olarak devlet ve ilgili diğer kurumlara yapılan teslimatlar için geçerlidir.
- Bankacılık ve sigorta işlemleri, % 5 oranında ayrı bir Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisine tabi olduğundan için KDV'den muaf tutulmuştur.
- Şirketlerin deniz aşırı şubeleri ile yerli ve deniz aşırı girişimlerinden elde ettikleri kazançlar için belli koşulları yerine getirmeleri şartıyla vergi muafiyeti sağlanmıştır.
- Araştırma ve Geliştirme yardımları.
- Belli bağışlar, hibe ya da sponsorluk yardımları ile ilgili olarak şirketlerin vergi matrahlarında indirim yapılması.